

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Через війну росії в Україні загинули 134 митці, – Мінкультури. – Дар'я Тарасова](#)

[НУТ опублікувало статтю про значення «Розстріляного відродження» для українців під час війни. – Юлія Поліковська](#)

Вшанування пам'яті

[Інтерв'ю з менеджеркою ГО «Вшануй» Катериною Даценко про політику пам'яті в Україні. – Антон Малиновський](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Підлітки проти фейків: як проєкт «ПРУФ» змінює медіаграмотність в Україні. Анна-Вероніка Краснопольська у подкасті «Медіуми». – Вадим Міський, Наталка Соколенко](#)

Медіа

[Верховна Рада ухвалила у першому читанні законопроєкт про зміни до закону «Про медіа». – Валерія Буняк](#)

Арттерапія

[На Кіровоградщині запрацював новий проєкт підтримки ментального здоров'я через мистецтво](#)

Благодійність

[Українська співачка KOLA передала бійцям ГУР мільйон гривень. – Микита Кишиневський](#)

[У Києві відбудеться благодійна дискусія про деколонізацію шрифтів. – Ропасва Жанна](#)

Театр

[У театрі Курбаса працюють над поетичною виставою за творами Аманди Горман. – Катерина Сліпченко](#)

[Рудасик шукає свято: Волинський театр ляльок запрошує на прем'єру теплої сімейної історії](#)

Музика

Смичком по ракеті. Композитор Роман Григорів випустив альбом «Irrnaissance». – Анастасія Большакова

Музичний гурт з Кіровоградщини виступить у польському Щецині

Візуальні мистецтва

У Києві відкриють фотовиставку про Антарктиду: де її подивитися. – Микита Кишиневський

В Ужгороді відкрили мініскульптурку на честь автора «Щедрика» Миколи Леонтовича. – Олександр Курта

Кіномистецтво. Кінопрокат

Шостий Франко-український фестиваль молодого кіно «Міст» оголосив переможців. – Валерія Буняк

Три українські фільми увійшли до лонглиста кінопремії «Оскар 2025». – Мар'я Гриневич

У Лондоні презентували фільм про ДСНС, який зняв британський режисер. – Микита Кишиневський

На Суспільному відбудеться прем'єра документального фільму «На честь». – Оксана Наумова

6 грудня на телеканалі «1+1» відбудеться прем'єра документального фільму «Операція Курськ». – Олена Ярема

В Україні знімають документальний серіал про екоцид

Ігровий фільм «БожеВільні» Дениса Тарасова вийшов онлайн

Продюсерка Дар'я Бассель: «На світових фестивалях посилюється наратив, що українське авторське кіно – це пропаганда». – Алекс Малишенко

Декоративно-ужиткове мистецтво

Проста манера, за якою стоять покоління мистецької традиції: якою вийшла виставка «Шиття-2» Анастасії Подерв'янської. – Олена Деревська

Література. Книговидання

Премія есеїстики імені Шевельова оголосила короткий список номінантів. – Тетяна Пушнова

У Ліхтенштейні відбувся мініфестиваль української літератури

«Мисливці на хижаків»: розслідування «Суспільного» стало основою для соціального мальопису. – Юлія Поліковська

Музейна справа

У Варшаві в Королівському замку експонуватимуть полотна з київського музею

[Ханенків. – Оксана Бабишена](#)

[У Києві відкрили виставку історичних ялинкових прикрас. – Ксенія Білаш](#)

[«Люда Ястреб. Живопис і графіка». ОНХМ](#)

[У Львові створили колекцію оцифрованих прижиттєвих видань Івана Франка](#)

Охорона культурної спадщини

[МКСК: Кількість пошкоджених пам'яток культурної спадщини через російську агресію зростає до 1222. – Мар'яна Зінченко](#)

[Відзняли 200 об'єктів: документатори в 11 областях фіксують руйнування культурної спадщини](#)

[Українську кобзарсько-лірницьку традицію визнали всесвітньою спадщиною \(ВІДЕО\). – Микита Кишиневський](#)

Читання

[В Україні запускають підтримку «єКнига»: як отримати послугу. – Микита Кишиневський](#)

Кадри

[«У відрядженні я не в Швеції, а в Україні»: директор Музею історії України відповів на закиди про виїзд за кордон. – Анастасія Большакова](#)

[Миколу Чернотицького переобрали членом Виконавчої ради Європейської мовної спілки. – Данило Головатий](#)

Загальні питання

Через війну росії в Україні загинули 134 митці, – Мінкультури. – Дар'я Тарасова

російська військова агресія забрала життя 134 українських митців та 93 медійників, зокрема і 7 іноземців, які розповідали світові про події в Україні, повідомляє Міністерство культури та стратегічних комунікацій. «Ці дані не лише про масштаби втрат, а й нагадують про трагічні сторінки нашої історії. Так само як у 20-х – на початку 30-х років ХХ століття сталінський режим знищив покоління українських митців, так і сьогодні росія цілеспрямовано нищить культурну еліту України», – наголосили в міністерстві. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-cherez-viynu-rosii-v-ukraini-zaginuli-134-mittsi-minkulturi>

NYT опублікувало статтю про значення «Розстріляного відродження» для українців під час війни. – Юлія Поліковська

У The New York Times вийшла стаття «Сталін змусив цих українських письменників замовкнути. Війна знову зробила їх відомими», присвячена письменникам «Розстріляного відродження», до історії яких повертаються українці, намагаючись зберегти свою культурну спадщину зараз. Перед обличчям вторгнення росії історія «Розстріляного відродження» набула нового резонансу, оскільки багато українців прагнуть повернути свою культурну спадщину. Про життя письменників розповідають мюзикл, художній фільм, мемуари. Існує навіть модна лінія, присвячена їм, зі світшотами, пронизаними кулями, які символізують їхні вбивства. «Це великий тренд», – зазначила авторка антології української літератури 1920-х років «Наші двадцяті» Я. Цимбал. За її словами, попит на проєкти про митців зріс серед видавництв, медіа, театрів. Як зазначено у публікації, раптовий інтерес після століття мовчання відображає ширше явище в Україні воєнного часу. Багато людей звернулися до народних пісень, поезії та забутих художників, щоб утвердити свою ідентичність і протистояти спробам москви стерти культурну спадщину їхньої країни. Але історія митців особливо вразила українців, оскільки вони сприйняли її як попередження про те, що може статися, якщо Україна програє війну: знову замовчування їхньої культури. «У цій історії „Розстріляного відродження” вони шукають натхнення продовжувати боротьбу, – прокоментував режисер мюзиклу МУР „Ти [Романтика]” О. Хоменко. – Вони не хочуть, щоб історія повторювалася». Багато українців кажуть, що якби покоління письменників 1930 років не вбили, траєкторія розвитку країни, особливо її тривале підкорення москві, могла б бути іншою. Водночас десятки українських культурних діячів росіяни вбили і під час сьогоденної повномасштабної війни, щоб придушувати культурний потенціал країни. Їх називають «новим розстріляним Відродженням». Джерело:

<https://ms.detector.media/internet/post/36904/2024-12-05-nyt-opublikovalo-stattyu-pro-znachennya-rozstrilyanogo-vidrodzhennya-dlya-ukraintsiv-pid-chas-viynu/>

Вшанування пам'яті

Інтерв'ю з менеджеркою ГО «Вшануй» Катериною Даценко про політику пам'яті в Україні. – Антон Малиновський

ГО «Вшануй» (в Instagram – moment of honor) працює над введенням в Україні загальнонаціональної хвилини мовчання щодня о 9:00. 6 грудня подібна акція пройде і в Харкові. В інтерв'ю менеджерка проекту К. Даценко розповідає про те, чому нам так необхідна політика пам'яті та як можна її зробити більш доступною. Докладніше:

<https://lyuk.media/behind-city/kateryna-datsenko-momentofhonor/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Підлітки проти фейків: як проєкт «ПРУФ» змінює медіаграмотність в Україні. Анна-Вероніка Краснопольська у подкасті «Медіуми». – Вадим Міський, Наталка Соколенко

«ПРУФ», підліткова редакція українських фактчекерів, – проєкт для підлітків, у якому сто старшокласників навчаються спростовувати дезінформацію у провідних медіатренерів України. У подкасті «Медіуми» А.-В. Краснопольська, керівниця науково-популярного видання «Куншт», розповідає, як залучити молодь до боротьби з інформаційною пропагандою, розвивати навички фактчекінгу через гейміфікацію, чому проєкти, орієнтовані на підлітків, можуть змінити інформаційний ландшафт України. А також про те, як підлітки реагують на фейки, як розпізнати інформаційні загрози й перетворити їх на навчальні кейси та чи здатні підлітки впливати на своїх батьків і змінювати сімейні інформаційні звички. Докладніше:

<https://detector.media/mediumy/article/235609/2024-12-05-pidlitky-proty-feykiv-yak-proiekt-pruf-zminyuie-mediagramotnist-v-ukraini-anna-veronika-krasnopolska-u-podkasti-mediumy/>

Медіа

Верховна Рада ухвалила у першому читанні законопроєкт про зміни до закону «Про медіа». – Валерія Буняк

Верховна Рада ухвалила у першому читанні законопроєкт № 12111 «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності медіа». Згідно з документом, Нацрада отримає гарантії незалежності від уряду в своїй нормотворчості, а призначення членів медіарегулятора парламентом стане процедурно простішим. Водночас при внесенні змін до реєстру медіа отримають більше самостійних повноважень. Документ також усуває колізії у ліцензуванні та реєстрації видань тощо. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/235592/2024-12-05-verkhovna-rada-ukhvalyla-u-pershomu-chytanni-zakonoproiekt-pro-zminy-do-zakonu-pro-media/>

Арттерапія

На Кіровоградщині запрацював новий проєкт підтримки ментального здоров'я через мистецтво

Комунальний заклад «Кіровоградський академічний обласний театр ляльок» започаткував новий соціально-гуманітарний проєкт психотерапії за допомогою мистецтва – «Лялькова майстерня „Krop-puppets”». Мета – пропагувати театральне мистецтво серед молоді, проводити майстеркласи, заняття з ляльководіння, створення театральних ляльок, навчання основам акторської майстерності тощо як вид арттерапії задля підтримки ментального здоров'я дітей під час війни. Майстерня в своїй роботі орієнтуватиметься на дітей та молодь з інвалідністю, дітей віком від 5 до 10 років, батьки яких загинули на війні або знаходяться в полоні та з родин ВПО. Перше заняття «Лялькової майстерні „Krop-puppets”» відбулося на базі ГО «Об'єднання родин осіб з інвалідністю „Серце матері”». Актори театру ляльок розіграли для гостей виставу «Вовчєня з казкової торби». Головна художниця Кіровоградського академічного обласного театру ляльок О. Шарій провела заняття на тему створення театральних ляльок і декорацій до вистав. Також діти отримали можливість покерувати театральними ляльками. Докладніше:

<https://oleksandrivka.rayon.in.ua/news/765752-na-kirovogradshchini-zapratsyuvav-noviy-proekt-pidtrimki-mentalnogo-zdorovya-cherez-mistetstvo>

Благодійність

Українська співачка KOLA передала бійцям ГУР мільйон гривень. – Микита Кишиневський

Артистка зібрала мільйон гривень на катери для Головного управління розвідки. Разом із шанувальниками вона почала збирати цю суму у жовтні 2024 року. Докладніше:

<https://shotam.info/ukrainska-spivachka-kola-peredala-biytsiam-hur-milyon-hryven/>

У Києві відбудеться благодійна дискусія про деколонізацію шрифтів. – Ропасєва Жанна

10 грудня школа попкультури Skvot разом із українськими агенціями Taktika та TWID організує благодійну дискусію під назвою «Чому шрифт matters?». Український ринок тривалий час був заповнений російськими шрифтами через обмежений вибір локальних альтернатив. Сьогодні попит на українські шрифти стрімко зростає. У жовтні TWID і Taktika представили власні шрифти TwidGrotesk та Taktika Sans, які можна отримати за донат для благодійних фондів. Ця ініціатива стала частиною ширшого руху, який і продовжиться під час дискусії. Модераторкою виступить Настічка Жеребецька – співзасновниця Spiilka та ведуча подкасту «Звукопис українського дизайну». Учасники дискусії порушать такі питання: чому важливо створювати українські шрифти; як з'явився запит на їх розробку; як пояснити клієнту чи бренду значення шрифту; як монетизувати шрифтовий дизайн. Онлайн-трансляція буде безкоштовною, а квиток на офлайн-подію можна отримати за донат від 300 грн. Всі зібрані кошти передадуть у K41 Community Fund, що підтримує такі

підрозділи, як 72-га ОМБр ім. Чорних Запорозжців та медбатальйон «Госпітальєри». Докладніше:

<https://bit.ua/2024/12/u-kyyevi-vidbudetsya-blagodijna-dyskusiya-pro-dekolonizatsiyu-shryftiv/>

Театр

У театрі Курбаса працюють над поетичною виставою за творами Аманди Горман. – Катерина Сліпченко

Львівський театр імені Леся Курбаса розпочав роботу над поетичною виставою за творами американської поетки Аманди Горман зі збірки «Call Us What We Carry». Вперше вірші Горман буде перекладено українською та представлено на театральній сцені. Авторкою ідеї та кураторкою проєкту є Ю. Франко, художній керівник проєкту – А. Водичев, режисер – В. Кучинський, художник – В. Кауфман, художниця з костюмів – Н. Шимін. Цей масштабний театральний проєкт став можливим завдяки підтримці посольства США. Для театру Курбаса робота з поезією є звичною справою. Однією із перших робіт театру була поетична вистава за творами В. Стуса. Згодом театр звертався до поезії Антонича та ін. Проте вперше театр працюватиме з ультрасучасною за формою американською поезією. Авторка наполягає на тому, щоб частина вистав театру Курбаса були благодійними, а отримані за них кошти було передано військовим шпиталям. Проєкт передбачає роботу з текстами, воркшопи тощо. Прем'єру заплановано на березень 2025 року. Докладніше:

https://zaxid.net/u_teatri_kurbasa_pratsyuyut_nad_poetichnoyu_vistavoyu_za_tvorami_amandi_orman_n1599267

Рудасик шукає свято: Волинський театр ляльок запрошує на прем'єру теплої сімейної історії

7 грудня у Волинському театрі ляльок відбудеться прем'єра вистави «Загублене свято» К. Лавринець. Докладніше:

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/765791-rudasik-shukae-svyato-volinskiy-teatr-lyalok-zapros hue-na-premeru-teploi-simeynoi-istorii>

Музика

Смичком по ракеті. Композитор Роман Григорів випустив альбом «Irrenaissance». – Анастасія Большакова

Співзасновник лабораторії сучасної опери Opera aperta, композитор Р. Григорів випустив музичний альбом «Irrenaissance». Усі композиції у ньому зіграно на каркасі касетного снаряду РСЗВ «Ураган». Альбом складається з 12 треків. Декілька з них у ньому виконують ракетою сольо, також є триптих для ракети з оркестром. Є записи разом із вокальним супроводом. Єдиним треком, де не звучить ракета, є останній – «Gloria». «З одного боку, ірренесанс – це про відродження та деколонізацію української культури у контексті війни, з іншого боку, ірренесанс – це щось протилежне до ренесансу. Бо який може бути ренесанс сьогодні, зіграний на ракеті? Від початку повномасштабної війни ми відроджуємося як суспільство, відроджується наша культура, неколоніальне

мистецтво. Але це відродження виходить зі смерті. Тож головна мета альбому – вкотре нагадати світові, що в Україні досі триває розв’язана росією геноцидна війна», – розповів Григорів. Перші твори композитор записав разом з «Київською камератою» у червні 2023 року. Виконали три твори у супроводі камерного оркестру в Андріївській церкві. Пізніше їх виконували в Україні та за кордоном: перший концерт відбувся в листопаді 2023 року в Івано-Франківську, другий – у Берліні, в межах конференції Ukraine Recovery Conference у червні 2024, в Англії – у Бленгеймському Палаці (Оксфорд) на запрошення Oxbridge Foundation, що відбувся у жовтні. За межами України сприйняття перформансу відрізнялося. Коли в Україні слухачі переймалися виступом та сиділи у повній тиші, за кордоном сприймали, як звичайний виступ: «У Берліні деякі люди справді пройнялися цим дійством, яке я називаю перформативним ритуалом, але багато хто сприйняв його просто як виступ. Вони не могли повірити, що це справжній відпрацьований снаряд, а не муляж. А після перформансу підходили до ракети і, усміхаючись, робили з нею селфі. Таке нерозуміння ситуації – це дуже прикро». Прослухати альбом можна на платформах Spotify, YouTube Music, Amazon Music. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/kompozitor-roman-grigoriv-vipustiv-albom-u-yakomu-grayut-na-raketi-sluhati-305229/>

Музичний гурт з Кіровоградщини виступить у польському Щецині

12 грудня у концертній залі «Радіо Щецин» відбудеться концерт «Пісні з Тимошівки – малої батьківщини композитора Кароля Шимановського». Його організовано Stowarzyszenie Pierwszorządnych Inicjatyw у рамках Міжнародного фестивалю «Музичні зустрічі друзів» як продовження серії концертів, гостями яких є видатні артисти, які приїжджають до Польщі з різних куточків світу. Про це повідомив на своїй фейсбук-сторінці директор Кропивницького музею музичної культури імені Кароля Шимановського О. Полячок. Він зазначив, що витрати на проєкт відшкодує Міністерство закордонних справ Республіки Польща за посередництва «Товариства Одер-Німан» (Stowarzyszenie Odra-Niemen). Під час заходу українські й польські музикознавці поділяться спостереженнями на тему «Кароль Шимановський та пісні, що супроводжували його в період дитинства та юності». Водночас, завдяки участі в концерті студенток і викладачок вокального відділу Академії Мистецтв у Щецині, буде проілюстровано зв’язок автора «Курпівських пісень» з польським фольклором. Докладніше:

<https://oleksandrivka.rayon.in.ua/news/765948-muzichniy-gurt-z-kirovogradshchini-vistupit-u-polskomu-shchetsini>

Візуальні мистецтва

У Києві відкриють фотовиставку про Антарктиду: де її подивитися. – Микита Кишиневський

Фотовиставка «Україна в Антарктиці: дослідження та незламність» Національного антарктичного наукового центру експонуватиметься від 7 грудня у ТРЦ Gulliver. Докладніше:

<https://shotam.info/u-kyievi-vidkryiut-fotovystavku-pro-antarktydu-de-ii-podyvytysia/>

В Ужгороді відкрили мініскульптурку на честь автора «Щедрика» Миколи Леонтовича. – Олександр Курта

В Ужгороді відкрито мініскульптурку на честь українського композитора М. Леонтовича. Автор – Р. Мурник. Розмістили її на стіні медичного факультету Ужгородського національного університету. Це 73-тя мініскульптурка в місті. Докладніше:

<https://suspilne.media/uzhhorod/895733-v-uzgorodi-vidkrili-miniskulpturku-na-cest-avtora-sedrika-mikoli-leontovica/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Шостий Франко-український фестиваль молодого кіно «Міст» оголосив переможців. – Валерія Буняк

Шостий Франко-український фестиваль молодого кіно «Міст», який тривав з 27 по 30 листопада у змішаному форматі, оголосив переможців. Гран-прі здобула стрічка «Інша ніч» режисерки Д. Сніжко. Найкращим короткометражним художнім фільмом визнали «Ніч Леополісу» режисера Н. Романченка, а найкращим короткометражним документальним фільмом – «Віта» режисерки В. Стойкової. Спеціальними відзнакам журі нагородили стрічки «Останній ворон» режисерки Я. Козуліної та «Згасаюче світло» режисера І. Орленка. До складу журі, яке очолила всесвітньо відома кінопродюсерка та державна і громадська діячка Фаб'єнн Сервен-Шрайбер (Франція), увійшли сценаристка, редакторка, журналістка М. Багрій-Шахматова (Україна), журналістка, сценаристка, правозахисниця Манон Луазо (Франція – Велика Британія), провідний кінокритик видання Le Monde, у минулому головний редактор журналу Cahiers du cinéma Жан-Мішель Фродон (Франція), режисерка, монтажерка, операторка, продюсерка, членкиня Ради Гільдії польських режисерів Кася Адамик (Польща) та актор, продюсер, режисер, письменник Жонатан Заккаї (Бельгія). Фестиваль об'єднав глядачів з усього світу через онлайн-платформу, де фільми були доступні безкоштовно. У межах заходу також провели 6 професійних майстеркласів для навчання та обміну знаннями, а також офлайн-спецпокази на тему історичних подій та сучасних реалій у Марселі (Cité des Associations) та Одесі (Одеська кіностудія). Шостий Франко-Український фестиваль молодого кіно «Міст» у 2024 році організовано Міжнародною асоціацією розвитку і підтримки української культури, у партнерстві із CinéTévé та Association de Développement Personnel Franco-Ukrainienne, за підтримки Держагентства України з питань кіно, European Solidarity Fund For Ukrainian films (ESFUF), Французького інституту в Україні, Посольства Франції в Україні, Alliances Françaises en Ukraine, Odesa Film Office, Одеської кіностудії, та за всебічної підтримки мерії міста Одеса, мерії міста Марсель, Міжнародного благодійного фонду «Українсько-європейські ініціативи» та Всеукраїнської жіночої асоціації українського кіно та кіномистецтва. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/235614/2024-12-05-shostyy-franko-ukrainskyy-festyval-molodogo-kino-mist-ogolosyv-peremozhstv/>

Три українські фільми увійшли до лонглиста кінопремії «Оскар 2025». – Мар'я Гриневич

Американська кіноакадемія оголосила довгий список претендентів на премію «Оскар 2025». Серед 169 фільмів, які увійшли до нього, опинилися три українські картини: «Ля Палісіада» Ф. Сотниченка, «Порцелянова війна» Брендана Белломо й С. Леонтєва та «Мирні люди» О. Карпович. Короткий список претендентів буде сформовано 17 грудня. Після голосування журі 17 січня 2025 року буде оголошено 5 фіналістів у кожній номінації. Докладніше:

<https://socportal.info/ua/news/tri-ukrainski-filmi-uviishli-do-longlista-kinopremii-oskar-2025/>

У Лондоні презентували фільм про ДСНС, який зняв британський режисер. – Микита Кишиневський

Документальний фільм «На лінії вогню» про українських рятувальників представив британський фонд Fire Aid разом із Лондонською пожежною бригадою. Стрічку про роботу ДСНС під час війни зняв режисер Едвард Метьюз після пропозиції від фонду Fire Aid. Роботу презентовано у культурному центрі Сомерсет-хаус. Показ відвідали представники пожежно-рятувальних організацій Британії, міжнародні партнери, дипломати, а також делегація ДСНС України. Докладніше:

<https://shotam.info/u-londoni-prezentuvaly-film-pro-dsns-iakyy-zniav-brytanskyy-rezhyser/>

На Суспільному відбудеться прем'єра документального фільму «На честь». – Оксана Наумова

6 грудня прем'єру документальної стрічки «На честь» покажуть на телеканалі «Суспільне Культура», на Першому каналі Суспільного та на ютуб-каналі Першого. Автори розповідають про те, як і чому героїчні підрозділи української армії отримують «іменні» назви та як створюється новий дизайн нашого війська. Військовослужбовці у фільмі діляться історіями, які стоять за символікою їхніх бригад, розкриваючи, як ці знаки відображають багатовікові військові традиції України. А допомагають їм у цьому експерти: художник-геральдист О. Руденко та історик, автор історичного блогу Є. Мурза. Оповідачами фільму стали український письменник та військовослужбовець С. Жадан і захисниця «Азовсталі» К. Поліщук (Пташка). Докладніше:

<https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/8658/2024-12-05-na-suspilnomu-vidbudetsya-premiera-dokumentalnogo-filmu-na-chest/>

6 грудня на телеканалі «1+1» відбудеться прем'єра документального фільму «Операція Курськ». – Олена Ярема

6 грудня на телеканалі «1+1». відбудеться прем'єра документального фільму «Операція Курськ» від Збройних сил України. На глядача чекають «розповіді учасників та організаторів безпрецедентної української операції, яка

вразила світ. З унікальними, небаченими раніше кадрами бойових дій на території агресора». Джерело:

<https://detector.media/infospace/article/235631/2024-12-05-6-grudnya-na-telekanali-11-vidbudetsya-premiera-dokumentalnogo-filmu-operatsiya-kursk/>

В Україні знімають документальний серіал про екоцид

Йдеться про стрічку «Vona». Глядачі побачать, як природа стала жертвою російської агресії і що роблять правозахисники, щоб притягнути РФ до відповідальності. У центрі історії – лауреатка Нобелівської премії миру та голова Центру громадянських свобод О. Матвійчук. Команда фільму-розслідування проводила зйомки на Київщині, Харківщині, Херсонщині, Запоріжжі та в Чорнобильській зоні влітку 2024 року. Серіал складатиметься з чотирьох епізодів по 45 хвилин: «Радіація», «Повітря», «Земля» і «Вода». Прем'єру заплановано на 2026 рік. Режисерками стали Д. Онищенко та Л. Стрій, а продюсерами – Е. Холланд та О. Іванців. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/v-ukrayini-znimayut-dokumentalnyj-serial-pro-ekotsyd/>

Ігровий фільм «БожеВільні» Дениса Тарасова вийшов онлайн

Історична драма режисера Д. Тарасова «БожеВільні» – перша у світовому кінематографі ігрова кінострічка, в якій порушується тема каральної психіатрії – доступна для перегляду онлайн у національному онлайн-кінотеатрі Sweet.TV, а також на платформі кіно та телебачення Київстар ТБ. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/film-bozhevilni-onlain/>

Продюсерка Дар'я Бассель: «На світових фестивалях посилюється наратив, що українське авторське кіно – це пропаганда». – Алекс Малишенко

Д. Бассель – одна з найактивніших українських продюсерок останніх років. Вона долучилася до створення «оскарівського» номінанта «Будинок зі скалок», фільмів-учасників Каннського («Бачення метелика»), Венеційського («Пісні землі, що повільно горить») і Берлінського («Мирні люди») кінофестивалів. Один з останніх її проєктів, абсурдна комедія «Редакція», з 28 листопада йде в національному прокаті. В інтерв'ю Бассель розповідає не лише про «Редакцію», а й про виклики сучасної української кіноіндустрії, протидію російській пропаганді й сантмент до росіян, який за три роки став усе більше проявлятися на ключових міжнародних кіномайданчиках. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2024/12/06/648471_prodyuserka_darya_bassel_na.html

Декоративно-ужиткове мистецтво

Проста манера, за якою стоять покоління мистецької традиції: якою вийшла виставка «Шиття-2» Анастасії Подерв'янської. – Олена Деревська

У київській галереї сучасного мистецтва «Dumchuk Gallery» 6 грудня відкривається персональна виставка творів А. Подерв'янської «Шиття-2», де представлено шиті, ткани, вишиті твори, а також живопис. Це друга виставка художниці з такою назвою (перше «Шиття» демонстрували влітку в Національному художньому музеї України) та третя за рахунком у «Dumchuk

Gallery»: у 2016-му галерея експонувала виставку Подерв'янської «Кантрі-хоррор», а у 2020-му проходив її проєкт «Античний бестіарій». Мистецтвознавиця О. Деревська розповідає про нову виставку Подерв'янської та її зв'язок зі світовим і традиційним українським мистецтвом. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/890497-prosta-manera-za-akou-stoat-pokolinna-misteckoi-tradicii-akou-vijsla-vistavka-sitta-2-anastasii-podervanskoi/>

Література. Книговидання

Премія есеїстики імені Шевельова оголосила короткий список номінантів. – Тетяна Пушнова

Капітула Премії есеїстики імені Юрія Шевельова оголосила короткий список номінантів: Ю. Буйських, «На захід від Бугу» («Видавництво 21»); М. Лаюк, «Бахмут» (Ukrainer); А. Санченко, «На чорноморській хвилі: 33 століття копаного моря» («Богдан»). Спеціальну відзнаку Капітули буде вручено В. Махну «за особливий голос в українській есеїстиці останніх двадцяти років і розбудову мостів культурного порозуміння». Окрім того, під час церемонії буде вручено Спеціальну відзнаку «Радіо Культура», якою редакція радіо нагороджує українських авторів за майстерність і новаторство в жанрі есею. Нагородою у цій номінації стане створення радіоверсії твору, який прозвучить в ефірі «Радіо Культура». Ім'я лауреата традиційно оголосять під час церемонії 17 грудня, у день народження Ю. Шевельова. Докладніше:

<https://life.prawda.com.ua/culture/premiya-shevelova-2024-305239/>

У Ліхтенштейні відбувся мініфестиваль української літератури

Наприкінці листопада у Ліхтенштейні відбувся мініфестиваль, організований українською корпорацією і однойменним видавництвом Meridian Czernowitz за підтримки культурного фонду Ліхтенштейну. Подія складалася з чотирьох заходів у Літературному домі Ліхтенштейну: показу двох фільмів І. Цілик («Земля блакитна, ніби апельсин» та «Я і Фелікс»), літературних читань і розмови за участі І. Цілик та А. Любки. Кінострічки мали субтитри англійською та німецькою мовами. Розмови відбувалися із послідовним перекладом на німецьку (перекладачка – модераторка Є. Лопата). Читання проходили українською із синхронною трансляцією перекладів німецькою мовою на великому екрані. На фестивалі працювала книжкова крамниця з українськими книжками. Крім того, книгарня Літературного дому зробила фокус на книжки українських авторів та авторок у перекладі німецькою. Кожну подію відвідали від 50 до 100 відвідувачів, серед яких були українці та місцеві жителі із Ліхтенштейну, Австрії та Швейцарії. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-likhtenshtejni-vidbuvsia-minifestyval-ukrainskoi-literatury/>

«Мисливці на хижаків»: розслідування «Суспільного» стало основою для соціального мальопису. – Юлія Поліковська

У 2024 році команда соціального мальопису Inker створила серію коміксів про журналістів-розслідувачів «Суспільного». Мальопис «Мисливці на хижаків» розповідає про трагедію сім'ї Чикмарьових з Бучі, розслідуванням якої

займалася команда «Суспільного». Як відомо, спроба Чикмарьових евакуюватися закінчилася трагічно – російські військові розстріляли автівку з написом «Діти». Історія цієї родини стала першим розслідуванням журналістів «Суспільного» з початку повномасштабного вторгнення, що тривало понад рік. У 2022 році розслідувачі змогли встановити, який з російських полків найбільш ймовірно причетний до вбивства. Тоді журналісти оприлюднили фільм «Буча 22». Поіменно встановити винних вдалося в травні 2023 року. Військовополонений російський десантник зі 104 полку був свідком розстрілу сім'ї Чикмарьових. На момент розстрілу він перебував у одній з БМД (бойова машина десанту) колони, що рухалася назустріч автівці сім'ї. Імена винних розслідувачі назвали у фільмі «Буча: екіпаж 111». «Це розслідування було переломним для нашої команди. Ми зіткнулися з новим видом злочинів, новим рівнем цинізму. Ми зіткнулися з усвідомленням того, що винні у вбивстві дітей можуть ніколи не бути покараними. Правоохоронці оголосили підозру одному з російських військовослужбовців, який ймовірно і здійснив постріл, проте чи потрапить він колись за ґрати – велике питання. – прокоментувала шеф-редакторка редакції розслідувань „Суспільного” І. Білецька. – З того часу ми встановили особи багатьох росіян, які, за зібраними нами доказами, винні у скоєнні воєнних злочинів, але інтерес до таких розслідувань падає, на жаль, не лише у світі, а й в Україні. І цей інтерес, я переконана, потрібно усіляко підтримувати. Тому ми надзвичайно вдячні команді, яка присвятила нашій роботі цей мальопис». Мальопис «Мисливці на хижаків» показує складнощі роботи журналістів під час війни: збирання свідчень, співпрацю з постраждалими та пошук відповідальних за злочини. «Ця історія родини Чикмарьових у тому числі й про журналістів, які знайшли ціною неймовірних зусиль, неймовірних везінь, збігів і неймовірної кількості людиногодин, проведених за моніторами комп'ютерів, у полях, за фотокамерою, за інтерв'ю, ціною всіх неймовірних зусиль вони знайшли вбивць, жорстоких катів, які знищили цілу сім'ю, цілий маленький всесвіт», – зазначив редактор мальопису Inker, співзасновник медіа #ШоТам та військовий ОПБр ім. гетьмана Б. Хмельницького С. Колесніков. Він додав, що мальопис також дає нагоду побачити, як змінилася професія журналіста, як війна змінила людей у професії, і як ця сфера отримала новий поштовх. Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/36908/2024-12-06-myslyvtsi-na-khyzhakiv-rozsliduvannya-suspilnogo-stalo-osnovoyu-dlya-sotsialnogo-malopysu/>

Музейна справа

У Варшаві в Королівському замку експонуватимуть полотна з київського музею Ханенків. – Оксана Бабишена

У Королівському Замку у Варшаві від 6 грудня експонуватимуть картини з Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків у Києві – майже сорок полотен. Виставка не лише представлятиме важливий фрагмент європейської частини колекції музею, а й стане першою масштабною презентацією колекції Ханенків за межами України. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-u-varshavi-v-korolivskomu-zamku-eksponuvatimut-polotna-z-kiivskogo-muzeyu-khanenki>

У Києві відкрили виставку історичних ялинкових прикрас. – Ксенія Білаш

У київському Музеї війни (Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс) запрацювала виставка «Українська ялинкова прикраса: від ХІХ століття і до сьогодні». Вона представляє колекцію українських ялинкових прикрас різних періодів. В експозиції є перші ялинкові прикраси ХІХ та початку ХХ століття, іграшки часів Першої світової війни, перші фігурні скляні прикраси, фігурки Святого Миколая ХІХ – початку ХХ ст., сучасні вироби з авторськими ручними розписами. А також скляні, ватні, дротові, картонажні, лавсанові іграшки різних періодів, країн та континентів. Виставка працюватиме до 31 січня (крім 7 грудня). Кураторка – М. Лук'янова. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2024/12/05/648662_kiievi_vidkrili_vistavku_istorichnih.html

«Люда Ястреб. Живопис і графіка». ОНХМ

Виставка живопису і графіки Люди Ястреб експонується в Одеському національному художньому музеї до 28 грудня. Опубліковано реліз закладу, а також у відео В. Маринюк розповідає про проєкт. Докладніше:

<https://mitec.ua/lyuda-yastreb-zhyvopys-i-grafika-onhm/>

У Львові створили колекцію оцифрованих прижиттєвих видань Івана Франка

Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка за підтримки Українського культурного фонду оцифрував 300 прижиттєвих видань поета і письменника І. Франка в межах проєкту «Весь Франко: читай, слухай, дивись». До колекції увійшли видання з фондів Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка, Інституту франкознавства ЛНУ ім. Івана Франка, Наукової бібліотеки ЛНУ ім. Івана Франка та Львівської національної наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника. «Проєкт має на меті удоступнити прижиттєву спадщину Франка в текстовому, аудіальному та відеоформаті задля її збереження, популяризації та розширення цільової аудиторії. Диджиталізація – це не лише запорука збереження культурної спадщини, а й необхідна умова національної безпеки загалом. Тож Дім Франка продовжує оцифровувати власну фондову колекцію для збереження, дослідження та популяризації серед широкої аудиторії», – зазначила команда Дому Франка. Оцифровані прижиттєві книги Франка представлені на сайті Дому Франка. Відтепер широка аудиторія має змогу читати, досліджувати та завантажувати оцифровані видання, серед яких «Ліс Микита», «Украдене щастя», «Мойсей», «Коваль Бассім», «Захар Беркут» тощо. Результатом проєкту стало створення і культурно-освітньої програми «Весь Франко: читай, слухай, дивись», що містить п'ять тематичних відеоінтерв'ю з лідерами думок про життя та творчість видатного українського письменника.

Також у межах проєкту створено цифрову аудіоантологію «Весь Франко за 60 хвилин», що з'явиться невдовзі у відкритому доступі. У виставкових залах музею відвідувачі знайдуть інтерактивну експозицію «Весь Франко. Кінотека», що за допомогою книжок із чипами активує на екран фрагменти з анімаційних та кінематографічних фільмів за мотивами творів Франка. Нині тривають фінальні налаштування інтерактивної музейної експозиції для дітей «Світи Малого Мирона» – 33 анімовані відеоролики за книжкою Н. та Б. Тихолозів «Франко від А до Я», кожен з яких розповідає окрему історію із життя Франка. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/765806-u-lvovi-stvorili-kolektsiyu-otsifrovanikh-prizhittevikh-vidan-ivana-franka>

Охорона культурної спадщини

МКСК: Кількість пошкоджених пам'яток культурної спадщини через російську агресію зросла до 1222. – Мар'яна Зінченко

За листопад загальна чисельність пошкоджених пам'яток культурної спадщини регіонів зросла на 43 одиниці й наразі складає 1222 об'єкти, йдеться у повідомленні на сайті Міністерства культури та стратегічних комунікацій. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/235642/2024-12-06-mksk-kilkist-poshkodzhenykh-pamyatok-kulturnoi-spadshchyny-cherez-rosiysku-agresiyu-zroslo-do-1222/>

Відзняли 200 об'єктів: документатори в 11 областях фіксують руйнування культурної спадщини

Громадські активісти, журналісти та організації – партнери «Антикорупційного штабу» – по всій країні фіксують руйнування культурної спадщини. Вони роблять знімки культурних об'єктів, серед яких є і пошкоджені, за допомогою застосунку Capture App від Microsoft. Таким чином світлина містять метадані і їх можна буде використати у міжнародних судах як докази воєнних злочинів ворога. Ця робота відбувається у межах проєкту «Фіксація знищених культурних об'єктів в Україні внаслідок російських обстрілів за допомогою програмного комплексу TruePic». «Ось вже як 10 років росіяни в Україні вчиняють, крім інших злочинів, культурний геноцид. Культурна спадщина є невідновлюваним ресурсом, тому важливо зафіксувати як було „до” і показати світові, що стало „після”. На жаль, у нас вже був випадок, коли документатори зафіксували об'єкт у належному стані, а вже після цього туди був приліт», – розповіла заступниця голови правління ГО «Антикорупційний штаб», керівниця проєкту Є. Вірлич. Вона додала, що фіксатори в окремих областях отримують спеціальний дозвіл на проведення фотозйомки. Документаторами охоплені Львівська, Миколаївська, Житомирська, Херсонська, Харківська, Чернігівська, Вінницька, Волинська, Полтавська, Тернопільська, Хмельницька області та місто Київ. Наразі вдалося відзняти 200 об'єктів. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/765790-vidznyali-200-obektiv-dokumentatori-v-11-oblastyakh-fiksuyut-ruynuvannya-kulturnoi-spadshchini>

Українську кобзарсько-лірницьку традицію визнали всесвітньою спадщиною (ВІДЕО). – Микита Кишиневський

Українська ініціативна група почала працювати в серпні 2022 року. «Кобзарство»/«Кобзарсько-лірницьку традицію» внесено до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України у другій половині 2022 року. У 2023 році кобзарські цехи Києва, Львова та Харкова разом із партнерами ініціювали подання заявки до ЮНЕСКО. Вони запропонували включити «Кобзарсько-лірницьку традицію» до Списків нематеріальної культурної спадщини та розробили програму її охорони. Міжурядовий комітет ЮНЕСКО з питань охорони нематеріальної культурної спадщини додав українську традицію до відповідного реєстру 5 грудня 2024 року. Україна здобула це визнання завдяки співпраці Мінкульту, МЗС, Постійного представництва України при ЮНЕСКО, Національної комісії України у справах ЮНЕСКО та всіх партнерів. Докладніше:

<https://shotam.info/ukrainsku-kobzarsko-lirnytsku-tradytsiiu-vyznaly-vsesvitnoiu-spadshchynoiu-video/>

Читання

В Україні запускають підтримку «єКнига»: як отримати послугу. – Микита Кишиневський

Українці, які досягли повноліття у 2024 році, зможуть отримати від держави 908 гривень на книжки, повідомили у Міністерстві культури та стратегічних комунікацій. Програму запустять у грудні цього року. Використати підтримку потрібно протягом трьох місяців. Українці зможуть придбати паперові й електронні примірники та аудіокниги лише українською мовою. Книжки можна буде купити у книгарнях, які є учасниками програми. Докладніше:

<https://shotam.info/v-ukraini-zapuskaiut-pidtrymku-ieknyha-iaak-otrymaty-posluhu/>

Кадри

«У відрядженні я не в Швеції, а в Україні»: директор Музею історії України відповів на закиди про виїзд за кордон. – Анастасія Большакова

Директора Національного музею історії України Ф. Андрощука звинуватили у тому, що він виїхав у відрядження і не повернувся до України. Про це заявила народна депутатка С. Бобровська. «До слова, термін відрядження завершився 20 вересня. Судячи з усього, скористався за призначенням своїми іншими громадянствами (те, чому вони в нього взагалі є – це інше питання), відбув у відрядження в Італію та Швецію, і згідно з відповіддю на моє депутатське звернення, загубився на відкритті виставки у Литві», – йдеться у дописі Бобровської. Вона також звернулася до міністра культури та стратегічних комунікацій М. Точицького із заувагою, що Андрощук досі обіймає посаду директора. Андрощук дав пояснення, на яких

підставах перебуває за кордоном та про виконання обов'язків директора музею. А також зауважив, що три місяці тому подав заяву про звільнення тоді ще в.о міністра культури Р. Карандеєву. «Я є громадянином Швеції, де проживаю постійно вже майже двадцять п'ять років і де сплачую податки. Це мені дає необмежене право тут перебувати і користуватися всіма правами громадянина ЄС», – сказав Андрощук. За його словами, перебування в Україні було тимчасовим і підлягало під дію контракту з Міністерством культури, «який кожна зі сторін має право розірвати, якщо вважатиме, що інша сторона не виконує свої зобов'язання». «Про моє громадянство Швеції Міністерство було попереджено і знало, що там мій дім. Тому по факту у відрядженні я не в Швеції, а в Україні. Я живу постійно у Швеції, а не в Україні», – наголосив він. Андрощук додав, що подав заяву на звільнення три місяці тому, разом зі звітом про те «що музей зробив під час моєї каденції і не зробила українська держава». Причиною звільнитися стала відсутність можливості продовжити терміни відрядження. Пролонгувати його було потрібно для того, щоб виконувати науковий проєкт «Швеція і Україна в історії музейних колекцій та виставкових наративах». Його підтримкою займається саме Швеція. Саме в рамках цього проєкту Андрощук видав книгу «Музей і національний проєкт». «Національний музей історії України – це моя гуманітарна допомога Україні. Те, що він працює під час війни, ще й заробляє кошти державі і став відомим у світі, – це завдяки не українському, а шведському громадянству і моему імені. Саме Швеція прийшла на допомогу музею в перші дні війни, зібрала кошти, завдяки яким музей зробив чудову виставку „Дохристиянські вірування України”, а також підтримує низку інших виставкових проєктів», – додав науковець. Міністерство не відреагувало на пропозицію «прийняти пасивну участь» у проєкті та продовжити відрядження. За словами Андрощука, відповіді від установи не надішло: «Тому написав заяву про звільнення, де вказав і причини, з яких звільняюся. До цього часу Міністерство не сформулювало рішення, але моє рішення однозначне». «Мені здається, на якісь мінімальні слова вдячності я заслуговую. Проте після того, що про мене написали окремі депутати, а також блогери дуже дивних поглядів і співчуваючі їм, мені важко буде знайти бажання колись ще зв'язуватися з українськими державними установами. Загалом дещо дивно, чому така інформація спливає саме зараз, і дуже прикро, що вона може незаслужено нашкодити музею. Окрім музею, у мене є інші проєкти та зобов'язання. Є багато інших способів допомогти українській культурі. Після майже п'яти років роботи в Україні я точно знаю, кому довіряти не можна, і з ким треба спілкуватися лише у присутності адвокатів», – також наголосив Андрощук. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/direktor-muzeyu-istoriji-ukrajini-vidpoviv-na-zakidi-pro-vijzid-za-kordon-305224/>

Миколу Чернотицького переобрали членом Виконавчої ради Європейської мовної спілки. – Данило Головатий

Голову правління Суспільного мовника М. Чернотицького перебрано ще на два роки членом Виконавчої ради Європейської мовної спілки (ЕВУ).
Докладніше:

<https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/8659/2024-12-05-mykolu-chernotytskogo-pereobraly-chlenom-vykonavchoi-rady-ievropeyskoi-movnoi-spilky/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm